

Públic

COM PODRIA HAVER-SE EVITAT LA PANDÈMIA I PER QUÈ NO ES VA FER

Vicenç Navarro

27 de maig del 2021

La pandèmia està posant al descobert, un cop més, que l'**actual ordre internacional imperant és un dels principals obstacles al món per a la millora del benestar i qualitat de vida de la majoria de les poblacions, tant dels països desenvolupats com dels que estan en vies de desenvolupament.** Segons científics que gaudeixen de gran credibilitat, aquest esdeveniment, un dels que més dany ha causat en els últims cent anys, podria haver-se evitat si haguéssim tingut organitzacions internacionals posades al servei del bé comú i que l'avantposessin als interessos econòmics, financers i polítics particulars de grups minoritaris de la població, així com de nacionalismes que obstaculitzen la **solidaritat internacional, sense la qual les poblacions -tant les dels països en vies de desenvolupament com les dels països desenvolupats- no podran combatre les enormes crisis socials i salubristes causades per la pandèmia.**

Com es podria haver evitat la pandèmia?

Un comitè establert per l'Organització Mundial de la Salut (l'OMS) amb el nom de *The Independent Panel for Pandemic Preparedness and Response*, ha assenyalat que, sense cap mena de dubte, la pandèmia es podria haver evitat si hi hagués hagut una agència internacional de vigilància epidemiològica, dotada de recursos suficients, amb ple accés a tota la informació pertinent, sense endarreriments ni dificultats i amb autoritat per poder proposar mesures de prevenció i control de pandèmies. Els experts fins i tot calculen el cost que suposaria establir aquesta agència: entre 5.000 i 10.000 milions d'euros, amb entre 50.000 i 100.000 milions d'euros per poder respondre i tallar des del principi l'epidèmia, evitant que es convertís en pandèmia (veure *The Financial Times*, "WHO and global leaders could have averted Covid catastrophe, say experts", 13.05.21).

El comitè arriba a aquesta conclusió després d'analitzar críticament què va passar al principi de la pandèmia, i **assenyala errors clau que es podrien haver evitat, i que eren no tant errors de competència professional, sinó conseqüència de les coordenades del poder institucional, que van dificultar la resolució d'aquest problema greu.** Entre aquests errors hi havia la manca d'informació per part de l'**OMS així com del govern xinès sobre el nivell de propagació de l'epidèmia a la província de**

Wuhan, amb un retard considerable en l'alerta necessària. L'OMS va trigar a declarar l'emergència salubrista i sanitària, cosa que no va fer fins al 31 de gener del 2020, esperant encara fins més tard -l'11 de març- per definir-la com a pandèmia. Aquests retards van desencadenar errors encara més greus.

El comitè també critica l'OMS per no haver reconegut des del principi que l'aire era la via clau en la transmissió del virus, la qual cosa era fàcil de deduir, ja que era una malaltia principalment respiratòria. L'OMS no ho va reconèixer formalment fins molt més tard; ni tampoc no va considerar propostes més intervencionistes, com ara la suspensió del transport internacional (fonamentalment aeri) fins molt més tard. **En un lloc prominent en la seva crítica incloïa també Europa i l'Amèrica del Nord,** pel seu gran retard en respondre al que ja se sabia que era una pandèmia, fet que va crear una situació caòtica que es va fer palesa amb tota claredat en la seva resposta a l'escassetat de material de protecció i tractament de la població (des de mascaretes fins a respiradors).

Aquest document **hauria de ser de lectura obligatòria per a les autoritats nacionals i internacionals** que han gestionat la pandèmia. De fet, és una crítica, plena de sentit comú, que és d'improbable aplicació a causa del sistema de poder internacional, que es troba justament a la base de per què no estem avançant més de

pressa en la prevenció i control de la pandèmia, com ho exigeix la pròpia supervivència dels éssers humans (tant dels pobres com dels rics).

Un altre cas de desordre de l'ordre internacional. La producció i distribució de les vacunes

Un altre cas clar és la molt limitada resposta davant del fet que milions d'éssers humans s'estan morint, quan sabem com ho podríem evitar. Sabem que les vacunes proporcionen immunitat davant del virus, que és el causant de la malaltia. Però aquest virus va mutant constantment, i el nombre de mutacions i la seva gravetat depenen de la grandària de la població infectada, ja que a major extensió de la població infectada més grans són les probabilitats que aparegui una variant del virus que sigui resistent a les vacunes que existeixen.

D'aquí que sigui urgent que es redueixi la grandària de la població infectada, fet que situa la seva vacunació com un element essencial per al control de la pandèmia. La població espanyola pot estar immunitzada i, malgrat tot, no està protegida enfront d'una nova variant que sigui resistent a la vacuna que va rebre. Això implicaria la cronificació de la pandèmia, que és el pitjor que pot passar. I d'aquí la gran urgència de la vacunació a nivell mundial. En aquest sentit, **és important destacar el recent editorial del *New York Times* "America, vaccinate the world", 15.05.21.** Aquest rotatiu és de sensibilitat econòmica liberal i representa, en general, el

pensament econòmic dominant al nord-est dels EUA. I, tot i això, avui **està encoratjant el president Biden que es mogui encara més a l'esquerra ja que, tot i que aquest ha donat suporta a la suspensió de les patents de les vacunes contra la COVID-19, el *New York Times* considera que caldria anar més de pressa i ser més efectiu** en l'execució d'aquesta suspensió de les patents, ja que la pròpia supervivència de la humanitat dependrà del fet que es prenguin decisions més radicals que les que ha considerat l'administració Biden. El rotatiu considera també que la proposta de l'OMS de crear un fons comú per adquirir vacunes, **el COVAX (casualment, la mateixa proposta que ha suggerit el president Sánchez del govern espanyol) és insuficient**, ja que fins ara no ha pogut complir el seu limitat objectiu de vacunar el 20% de la població del món subdesenvolupat. Seguir per aquest camí, diu l'editorial, endarreriria enormement la vacunació massiva de la població, agreujant encara més la pobresa i el subdesenvolupament d'aquests països. Insinua també que la proposta de l'OMS reflecteix la manca d'influència d'aquesta institució (la mateixa a què feia referència la comissió esmentada en la primera part de l'article). El dolor humà és enorme i ja s'estan produint moltes explosions a zones del món de gran inestabilitat política (com subratlla el *New York Times*).

Per això suggereix un intervencionisme molt més contundent per part del govern federal, oferint un major lideratge en la resolució d'aquest enorme problema. **I proposa ni més ni menys que la**

propietat pública de la producció d'aquestes vacunes, una producció que, segons aquest rotatiu, no pot ni ha de ser sotmesa a les lleis del mercat, sinó que cal posar-la al servei del bé comú. I, per si no fos prou, el *New York Times* proposa també que s'atorgui aquesta potestat a tots els països (tant als rics com a la resta). Subratlla també aquest diari que l'anul·lació de les patents permetria que els països pobres poguessin produir aquestes vacunes amb el suport tècnic que calgués i amb els productes que els països poguessin importar, els preus dels quals haurien de ser accessibles al seu erari públic. No cal dir que aplaudeix també moltes de les mesures que està proposant **Biden, que té la seva inspiració com a governant en la figura del **president Roosevelt** (el fundador del *New Deal*) i la fotografia del qual ha posat en lloc prominent al seu despatx. Aquesta suspensió de les patents és la mesura més intel·ligent i realista en resposta a la pandèmia. **La solidaritat és necessària per a la supervivència de la totalitat, "tant del burgès com del treballador", com afirmava el socialista Sanders recentment (la influència del qual i de les seves forces afins és considerable al Congrés dels EUA).****

En aquest sentit, la gran intel·ligència (i astúcia política) de Biden és resultat d'haver-se adonat de la necessitat de prendre mesures més contundents, fruit d'un ampli moviment de protesta enfront del trumpisme. Hi va contribuir l'èxit electoral dels socialistes liderats per

Sanders, els seguidors del qual tenen molts espais de poder en llocs visibles del govern federal.

Observacions sobre Espanya

La gravetat de la pandèmia a Espanya (que encara avui és el vint-i-unè país del món pel que fa a mortalitat acumulada per cada 100.000 habitants des del principi de la pandèmia a causa de la COVID-19) respon a les seves enormes limitacions i deficiències, algunes compartides amb d'altres països i d'altres específiques del nostre país, com he assenyalat al llarg de diversos articles recents. Pel que fa a la vacunació, les esquerres (excepte el partit majoritari al govern, el PSOE) i els verds van ser les primeres forces polítiques a proposar les solucions que incloïen la suspensió de patents, mesures ignorades o desmerescudes després de la previsible acusació de radicals, extremistes i frivolitats similars, cosa que reflecteix l'enorme conservadorisme de l'establishment politicomediàtic espanyol. **Van ser les esquerres les que van proposar i donar suport a la suspensió de les patents, mentre que el PSOE, així com el PP, VOX i Ciudadanos, s'hi van oposar. És interessant que quan el president Biden va donar suport a aquesta suspensió, el president Sánchez va canviar aleshores de posició per donar-hi suport, la qual cosa és de celebrar, però és preocupant que no s'hagués aprovat abans quan les forces**

progressistes ho van proposar. Han estat aquesta cautela i moderació del partit majoritari del govern espanyol les que han debilitat la capacitat de mobilització de la població a favor del canvi tan notable que cal i que la població exigeix. El president Biden ha entès que la millor manera d'aturar l'expansió del trumpisme ha estat la de prendre les mesures profundes i necessàries per millorar la qualitat de vida de les classes populars. Fora bo que passés el mateix a Espanya, on el trumpisme s'està estenent ràpidament.